

УДК 159.923.33

Федорчук Л. – ст.гр.БП-41

Тернопільський національний університет імені Івана Пулюя

МОДА ЯК СПОСІБ ВИРАЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ

Науковий керівник: к.психол.н., доцент Моначин І.Л.

В наш час проблема моди не втрачає своєї актуальності. У кожен історичний період той чи інший аспект моди – естетичний, моральний, економічний чи соціальний-виступає на перший план чоловіка чи жінки, адже мода поєднує багато суперечливих тенденцій та механізмів соціально-психологічного спілкування: ідентифікацію та негативізм, уніфікацію та персоналізацію, наслідування та протиставлення. Мода є одним із засобів вираження індивідуальності, адже індивідуальність – це сукупність своєрідних психічних особливостей і певних властивостей людини, які характеризують її неповторність і виявляються у рисах характеру, у специфіці інтересів, якостей, що відрізняють одну людину від іншої.

Повертаючись до історичних витоків дослідження моди, можна виокремити внесок таких вчених, як К. Абульханова-Славська, Р. Бартон, О.Гофман, Г. Діарборн, Г. Зіммель, М. Кілошенко, Ю. Лотман, Дж. Роверс та ін.

Мода (з лат. *modus* – норма, правило, міра) трактується як форма стандартизованої масової поведінки людей, що виникає стихійно під впливом домінуючих у суспільстві настроїв, смаків, захоплень. Психологічний механізм функціонування моди базується на наслідуванні та зараженні, хоч іноді мода показує неповторність, індивідуальність та особливість людини. Відомо, що моді властиві динамічність, постійне прагнення до швидкоплинності, новизни і водночас консерватизм. Заперечуючи та відкидаючи старе, вона претендує на роль нового зразка, еталона. У такий спосіб мода фіксує часткову (зовнішню) зміну соціально-культурних форм поведінки і уподобань людини.

Найчастіше вона реалізується як намагання виділитися на фоні інших новою зовнішньою формою (одягом, зачіскою, поведінкою, манерою розмовляти та ін.) або як прагнення хоча б зовні наслідувати сильніших, багатших, успішніших. Хоча, зреалізовуючи такі прагнення людина вибудовує свою індивідуальність та неповторність. Перш за все, у моді потрібно розмежувати загальний та індивідуальний стиль. В основі будь-якого загального фешн-стилю – спільна концепція сучасної людини. Вона втілюється у системі постійних характеристик: соціально-психологічних (способи вираження соціального статусу, психологічних та статево-вікових особливостей), образно-художніх (ідеальні пропорції тіла, типаж зовнішності, манери поведінки) та формальних (силует, композиція, конструкція, техніка виконання, декоративне й кольорове оформлення).

Отже, мода відображає найхарактерніші риси особистості, акцентує увагу на самовираженні, як проявах індивідуальності. Питання про самовираження особистості за допомогою моди завжди актуальне тому, що є принциповим не тільки для з'ясування способів прояву свого «Я» (що характеризує усі віки), але й для розкриття однієї із найважливіших умов адекватного й гармонійного розвитку особистості. Саме тому людина завжди матиме вибір: наслідувати моду чи творити моду за допомогою своєї індивідуальності.